Es del Colegio de Cuenca

D. LÜDERI MENCKENII, JCTI,

CONSILIAR. REG. POL. ET ELECT. SAXON. NEC NON
FACULT. JURID. LIPS. ORDINARII,

TRACTATIO SYNOPTICA PANDECTARUM THEORETICO-PRACTICA,

JURI COMMUNI USUIQUE MODERNO
IMPERII, ET PRÆCIPUE SAXONICO
ACCOMMODATA,
Ex
JURE JUSTINIANEO, CANONICO,
Receſſuum Imperii & Saxonico, tam Conſtituto
quam Recepto, Collecta,
ita ut vice
SUPPLEMENTI LAUTERBACHIANI
eſſe queat,
Facilitatis Adjuvandæ Gratia in Docendo,
Apprehendendo, Repetendoque Jure
DIGESTORUM
IN TABULAS REDACTA
& Axiomatibus Applicatis Illuſtrata
Cum
Privilegiis Sac. Cæſ. Majeſt. & Sereniſſ. Elect. Sax.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

LIPSIÆ,
Proſtat in Officina FRIDERICI GROSCHUFFII,
ANNO M DCC XIII.

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI

ELECTORIS SAXONIÆ

IN SANCTIORE STATUSQUE CONSILIO

DIRECTORI

ET

CONSILIARIIS

PERILLUSTRIBUS ATQUE EXCELLENTISSIMIS

DOMINIS GRATIOSISSIMIS

SERVITIA!

LIB. I. PAND. TIT. I.
De Juſtitia & Jure.

Præſens Titulus Agit de

- *Juſtitia, quæ*
  - *Eſt* habitus, quo, ad juſta gerenda homines efficiuntur idonei, eademque agunt ac volunt. *J. pr. I. h. l. 10. ff. h.*
  - *Dividitur*
    - *Vulgò in*
      - *Univerſalem*, exercitium virtutum omnium comprehendentem, eamque intendit Jurisprudentia. *N. 69. Præf. v.* Schrag. *ad tit. h. t. §. 4. ſeqq.*
      - *Particularem*
        - Ea de bonis externis ſuam cuique tribuit.
        - *Diſpeſcitur in*
          - *Diſtributivam*, quæ diſtribuit res communes civitatis ſecundum Proportionem Geometricam ſ. comparatam æqualitatem, perſonarumque qualitatem, e. g. honores. *l. 4. §. 5. ff. d. mun. & hon.*
          - *Commutativam*, quæ verſatur circa res ſingulorum (in contractibus, delictis *l. 41. ff. d. pæn. ceu in t. d. pæn. explicabitur*) commutandas, obſervata Proportione Arithmetica, ſ. ſimplici rerum æqualitate, ut in locatione, venditione.
    - *à Puſendorſio quatenus Verſatur vel circa*
      - *Debitum vel*
        - *Imperfectum*, aut rem ſub commercium non venientem, *& dicitur Univerſalis*, huc refertur ſtipis datio, reverentiæ teſtatio.
        - *Perfectum*, aut rem in commercium venientem, *& dicitur Particularis, quæ cum rectè*
          - Tribuit rem, quæ debetur ex pacto expreſſo ſ. tacito à Membro Societati, vel à Societate Membro *appellatur Diſtributiva.*
          - Applicat ea, quæ debentur ex Pacto circa res & actiones in commercium venientes inito, *dicitur Commutativa.*
      - *Delictum* juſtè *puniendum, & vocatur Vindicativa. v.* Puſend. *Elem. Jurispr. Univ. l. 1. d. 7. ad. d. J. N. & G. l. 1. c. 7. §. 7. ſeqq.*
- *Jure quod*
  - Exprimit Normam à Superiore præſcriptam inferiores obligantem ad id quod rectum eſt.
  - *Reſp.*
    - *Diviſionis eſt vel*
      - *Divinum vel*
        - *Connatum* ſ. Naturale.
        - *Revelatum* ſ. Poſitivum, hoc vel
          - *Univerſale* 1. *Morale.*
          - *in ſpecie tale.*
          - *Particulare* 1. *Ceremoniale.*
          - *Forenſe*: de his in Proœmio dictum eſt.
      - *Jure Humanum l.*
        - *Gentium. d. l.*
        - *Civile in. l. ſeq. vel eſt*
          - *Merum*, Jure Civili & inventum & determinatum, ut ſtipulatio *l. 1. ff. loc.*
          - *Mixtum*, Jure Civili non inventum ſed determinatum: ut permutatio. *v. l. 1. 6. ff. d. J. & J.*
    - *Interpretationis*
      - *Eſt* Voluntatis Legiſlatoris Explicatio.
      - *Fit præcipuè Mediante Jurisprudentia Judiciaria, eaque*
        - *Eſt* Civilis Prudentia jus ad actiones in ſocietate Civili obvenientes applicandi. *d. L. 1. §. 1. ff. h. t. l. 10. §. 2. ff. h.* & *Differt à Prudentia Legislatoria, Conſultativa. v.* Frank. *ad §. 1. Inſt. J. & J.*
        - *Finem habet alium*
          - *Proximum*, Juris ſcilicet applicationem. *d. l. 1. §. 1.*
          - *Remotum l.*
            - *Intermedium*, nempe Juſtitiæ adminiſtrationem. *d. l.*
            - *Ultimum*, ſcilicet Reipubl. ſalutem. *N. 69. pr.*
      - *Dividitur in*
        - *Authenticam*, quæ ob legis inſignem obſcuritatem fit expreſſa Legiſlatoris declaratione. *L. 9. C. d. leg. 9. L. 12. §. 1. ff. qui & à quibus manum.* & *Spectatur vel Jure Civili*, ſolique Principi competit. *l. ſ. C. d. leg. N. 127. c. 1. l. Moderno, Imperatorique cum Statibus Imperii Communis eſt. I. P. O. & M. art. 8. §. gaudeant. art. 5. §. viſitatio. 56.* ſingulis verò *Territorii Dominis* vi Territorialis Superioritatis *in legibus ſuis competit. v. Dec. 8. 1. & 4.*
        - *Uſualem*, qua per tacitam legiſlatoris voluntatem ſ. Conſvetudinem legis obſcuræ declaratio fit *l. 37. ff. d. leg. cap. 8. X. d. præſcr.* Carpz. *P. 2. C. 5. d. 11.*
        - *Doctrinalem, quæ à Judice l. JCto ſenſus legis eruitur, eſtq́; l.*
          - *Simplex ſ. Declaratoria*, quæ ex Legum Verbis Mens Legiſlatoris colligitur. *L. 2. §. 13. d. O. J.*
          - *Reſtrictiva*, quæ ob Rationem legis Specialem Generalia ejus Verba reſtringuntur, utputa ſi ex Generalitate iniquum *L. 6. C. d. leg. L. 90. ff. L. 192. §. 1. ff. d. R. J.* non veroſimile *l. 15. §. 4. ff. loc. 3. l. 114. ff. d. R. J.* vel odioſum fluat. *C. 15. d. R. J. 6.*
          - *Extenſiva*
            - Qua ob Rationem legis Generalem ſpecialia ejus verba extenduntur.
            - *Hæc dividi poteſt l.*
              - *In Specie talis ſ. Formalis*, & fit ob ſimilitudinem rationis. *L. 13. ff. d. Leg. §. un. I. d. legit. Patron. tut. j. L. 17. ff. d. leg. L. 6. §. 1. ff. d. V. S. L. 24. ff. d. Leg. l. 16. ff. d. ſponſ. d. j. l. 14. C. d. nupt.*
              - *Virtualis ſ. Comprehenſiva*, & fit ob eandem vel majorem rationem *L. 32. ff. ad L. Aquil. l. 47. ff. ſol. matr. j. l. 13. §. 9. ff. ad L. Jul. d. adult.* Frank. *ad tit. d. legib. n. 41. ſeq.*
      - *Affinis, pro eo agnoſcit Æquitatem, illaq; eſt vel*
        - *Materialis ſ. Scripta*, impropriè talis. *l. 16. ff. d. Cond. & dem.*
        - *Formalis ſ. non ſcripta*, ſcilicet legis ad certum & ſpecialem caſum æqua accommodatio. *l. 8. C. d. Judic.* Exemplum peti poteſt ex *l. 2. l. 19. ff. d. R. N. j. l. 57. ff. ſol. matrim.*

1. Quicquid in legibus obſcurius ſancitum eſt, oportet Legiſlatoria Interpretatione declarari, duritiemque legum legiſlatoriæ humanitati incongruam emendari. *L. 9. C. d. Leg.*

2. Legem manifeſtam, quamvis dura ſit, ſequi debet JCtus. *L. 12. §. 1. ff. qui & à quib. manum.*

3. Optima Legum interpres eſt conſvetudo. *L. 37. ff. d. Leg.*

4. Exi-